

Prawne uwarunkowania
systemowych rozwiązań
wsparcia organizacji
pozarządowych realizujących
projekty dotowane z innych
źródeł

dr Mariusz Siwoń
Regionalna Izba Obrachunkowa w Katowicach

Ograniczenia w dysponowaniu środkami
publicznymi

- ◆ Swoboda dysponowania środkami finansowymi przez jednostki samorządu terytorialnego (jst) podlega istotnym ograniczeniom.
- ◆ Ograniczenia wynikają z faktu, iż jst dysponują środkami publicznymi.

Ograniczenia w dysponowaniu środkami
publicznymi

- ◆ Na gruncie prawa podatkowego w stosunku do jst nie obowiązuje zasada : *dozwolone jest to co nie jest zakazane* ale obowiązuje zasada *dozwolone jest tylko to na co przepisy zezwalają*.
 - ◆ *Działalność gospodarcza jst nie może opierać się wyłącznie na regulacjach prawnych spoza prawa samorządowego, to znaczy ,że nie może się opierać wyłącznie na regulacjach cywilnoprawnych.*
- Uchwała Trybunału Konstytucyjnego z 27.09. 1994 r.**

Ograniczenia w dysponowaniu środkami publicznymi

- ◆ Wydatki jst powinny :
- ◆ mieć związek z zadaniami danej jst (choć są wyjątki od tej zasady np możliwość udzielania pomocy finansowej bądź rzeczowej innego rodzaju jst , przyjmowanie do realizacji zadań w ramach zlecenia)
- ◆ zostać wykonane z zachowaniem odpowiedniego trybu.

Ograniczenia w dysponowaniu środkami publicznymi

- ◆ Zadania jednostek samorządu terytorialnego oraz zasady wydatkowania środków publicznych określone zostały w Konstytucji RP, ustawach ustrojowych dotyczących poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego (o samorządzie gminnym, samorządzie powiatowym oraz samorządzie województwa) ustawie o finansach publicznych.
- ◆ Natomiast z przepisu art. 167 ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych wynika, iż wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego są przeznaczone na realizację zadań określonych w odrębnych przepisach między innymi na zadania własne jednostek samorządu terytorialnego.
- ◆ Jednostki sektora finansów publicznych dokonują wydatków zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych rodzajów wydatków (art. 35 ust.2 ustawy o finansach publicznych)

Możliwości wspierania organizacji pozarządowych

- ◆ Prawo realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych przysługuje ogółowi podmiotów, chyba że odrębne ustawy stanowią inaczej.
- ◆ Podmiot wnioskujący o przyznanie środków publicznych na realizację wyodrębnionego zadania powinien przedstawić ofertę wykonania zgodnie z zasadami uczciwej konkurencji, gwarantującą wykonanie zadania w sposób efektywny, oszczędny i terminowy (art. 33 ustawy o finansach publicznych)

Możliwości wspierania organizacji pozarządowych

- ◆ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie nakłada na organy administracji publicznej obowiązek współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- ◆ Organizacje te jednak powinny prowadzić działalność odpowiednio do terytorialnego zakresu działania organów administracji publicznej .
- ◆ Współpraca dotyczy działalności w zakresie odpowiadającej zadaniom organów administracji publicznej.

Możliwości wspierania organizacji pozarządowych

- ◆ W art. 5 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie katalog form współpracy obejmuje :
- ◆ zlecenie realizacji zadań,
- ◆ wzajemną informację,
- ◆ konsultację,
- ◆ tworzenie wspólnych zespołów.
- ◆ Jest to jednak katalog otwarty. W związku z tym uznać należy, że dopuszczalne są również inne formy współpracy.

Możliwości wspierania organizacji pozarządowych

- ◆ Współpraca odbywa się na zasadach:
- ◆ pomocniczości
- ◆ suwerenności stron
- ◆ partnerstwa
- ◆ efektywności
- ◆ uczciwej konkurencji
- ◆ jawności

Możliwości wspierania organizacji pozarządowych

- ◆ Formy zlecenia realizacji zadań:
- ◆ powierzanie wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji, lub
- ◆ wspieranie takich zadań, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.
- ◆ **wspieranie oraz powierzanie odbywa się po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert**

Możliwości wspierania organizacji pozarządowych

- ◆ Czy instytucji pozarządowej jst może udzielić pożyczki ?
- ◆ Jst generalnie mogą udzielać pożyczek a przepisy nie określają ani jakim podmiotom ani szczegółowo na jaki cel.
- ◆ Cel pożyczki musi się jednak wiązać z realizacją zadań jst.

Możliwości wspierania organizacji pozarządowych

- ◆ *Samorząd terytorialny nie ma prawa do wykonywania innych zadań niż zadania publiczne.*
 - ◆ *Przepis art. 9 ust 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, zawierający upoważnienie dla gmin do zawierania umów z innymi podmiotami w celu wykonywania zadań gminy, nie stanowi podstawy do przekazania przez gminę środków finansowych innemu podmiotowi dla realizacji zadań należących do tego podmiotu, a nie należących do zadań gminy.*
 - ◆ *Przepis art. 18 ust 2 pkt. 9 lit. i. ustawy o samorządzie gminnym nie ustanawia dla rady gminy niczym nieograniczonego „prawa do udzielania pożyczek” lecz jest określeniem „kompetencji” rady gminy, która swe decyzje w zakresie skorzystania z niej podejmować musi przy uwzględnieniu zasad ogólnych działania organów samorządu terytorialnego, określonych w art. 7 ust 1 i art. 9 ust. 1 cytowanej ustawy*
- Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 4.07.2008 r. (sygn. Akt.1 SA/Kr 415/08)**

Stanowisko Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych z dnia 17 listopada 2009r. w/s możliwości wykorzystania środków pochodzących z Funduszu Sołeckiego na finansowanie wkładu własnego wnioskodawcy w ramach małych projektów realizowanych w ramach osi 4 Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich

- ◆ Czy środki z Funduszu Sołeckiego można przeznaczyć na uzupełnienie wkładu własnego dla beneficjenta realizującego mały projekt w ramach osi Leader ?
- ◆ Beneficjentem ma być organizacja pozarządowa.

Stanowisko Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych z dnia 17 listopada 2009r. w/s możliwości wykorzystania środków pochodzących z Funduszu Sołeckiego na finansowanie wkładu własnego wnioskodawcy w ramach małych projektów realizowanych w ramach osi 4 Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich

- ◆ Dopuszczalność finansowania i problemy:
- ◆ W ramach Lokalnej Strategii Rozwoju realizowane będą zadania własne gminy , służące poprawie życia mieszkańców sołectwa –art1 ust.3 ustawy o funduszu sołeckim.
- ◆ Potrzebę realizacji zadania określa sołectwo ale sołectwo nie może podjąć decyzji o realizacji zadania przez organizację pozarządową bo to nie leży w jego kompetencji
- ◆ Środki muszą być zapewnione w budżecie gminy (umowę może zawrzeć organ wykonawczy nie sołectwo)

Stanowisko Krajowej Rady Regionalnych Izb Obrachunkowych z dnia 17 listopada 2009r. w/s możliwości wykorzystania środków pochodzących z Funduszu Sołeckiego na finansowanie wkładu własnego wnioskodawcy w ramach małych projektów realizowanych w ramach osi 4 Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich

- ◆ Zlecenie zadania odbywa się w oparciu o przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.
- ◆ Obowiązuje tryb konkursowy.
- ◆ Na gruncie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie nie jest możliwe w prowadzonym postępowaniu (konkursie) preferowanie podmiotów z obszaru sołectwa.
